

Remissvar

Dnr 2020-296

14 augusti 2020

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Skattereduktion för förvärvsinkomster

Fi2020/02955/S1

SAMMANFATTNING

Konjunkturinstitutet anser att skattesänkningarna som föreslås kan motiveras. Dels av att lägre skatt på arbetsinkomst gör det mer gynnsamt att arbeta för personer som står utanför arbetsmarknaden, och som inte kvalificerar sig för de inkomstbaserade socialförsäkringarna, dels för att kompensera hushållen för höjda miljöskatter. Konjunkturinstitutet ser dock en risk att förslaget minskar statens intäkter vilket kan leda till lägre bidrag från staten till kommunerna. Givet den demografiska situationen i Sverige kommande år, med fler äldre och en lägre andel av befolkningen i förvärvsarbetande ålder, kan kommunerna behöva höja kommunalskatten om minskade statliga intäkter via lägre inkomstskatter tränger ut bidrag till kommunerna. Högre kommunalskatter ger lägre arbetsutbud vilket minskar det offentligas intäkter.

Vad gäller alternativens fördelningseffekter bör det understrykas att lönespridningen i Sverige inte ändrats nämnvärt under 2000-talet. Istället är det högre kapitalinkomster och lägre ersättningsnivåer i socialförsäkringssystemet som ökat spridningen av disponibel inkomst bland svenska hushåll. Därför är skatt på arbetsinkomst mindre träffsäkert sätt att minska inkomstspridningen.

Remissen tar upp två alternativ i syfte att sänka inkomstskatten. Det ena riktas mot låg- och medelinkomsttagare medan det andra också vänder sig mot höginkomsttagare. Skatten föreslås att sänkas på arbetsinkomst och inkomst från socialförsäkringssystemet som är baserad på arbetsinkomst, exempelvis föräldrapenning och pension. Av dessa två alternativ skulle Konjunkturinstitutet förorda det andra eftersom det inte ger upphov till högre marginalskatt för personer över skiktgränsen för statlig inkomstskatt. Sverige har höga genomsnittliga skatter och höga marginalskatter i ett internationellt perspektiv.¹ Det är också av betydelse att skattesänkningen för socialförskärningsinkomster, undantaget ålderspension, skalas med ersättningsgraden så att incitamenten att arbeta in påverkas.

LIKARTADE EFFEKTER PÅ ARBETADE TIMMAR AV DE TVÅ FÖRSLAGEN

Remissen ger två alternativ för hur skatten på arbetsinkomst ska kunna sänkas. Remissens första alternativ är en sänkning med 1700 kronor per år. Sänkningen, mätt i antal kronor, är lägre för personer med inkomster under 240 000 kronor per år, motsvarande en heltidstjänst

¹ Se OECD:s sammanställningar <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/taxing-wages-brochure.pdf> för genomsnittliga skatter och https://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=TABLE_I7 för marginalskatter.

med avtalad lön. För personer med inkomster strax under gränsen för statlig inkomstskatt fasas skattesänkningen ut. Personer med inkomst över skiktgränsen för statlig inkomstskatt omfattas inte av skattesänkningen i alternativ ett. För personer som tjänar över skiktgränsen innebär alternativ ett därför att marginalskatten stiger med 5 procentenheter och innebär i viss mån att marginaleffekten av den så kallade värnskatten återinförs. Remissens andra alternativ ger de flesta som berörs en skattesänkning på omkring 1300 kronor och omfattar alla med arbetsinkomst över 40 000 kronor om året.

Finansdepartementets beräkningar visar att alternativ ett inte ger några långsiktiga effekter på antalet arbetade timmar medan förslag två ger svagt positiva effekter på antalet arbetade timmar på längre sikt. Konjunkturinstitutet anser att det hade varit givande att veta hur stor ökningen av antal arbetade timmar i alternativ två är. De ökade antalet arbetade timmar i alternativ två bör kunna vägas mot jämställdhetsaspekten och fördelningsprofilen (som båda kvantifieras). Det framgår heller inte av Finansdepartementets beräkningar om kvinnor och män påverkas i olika grad av samma skattesänkning. Forskning på området pekar mot att lägre skatt på arbete främst påverkar kvinnors arbetsutbud medan mäns arbetsutbud påverkas mindre, om ens något. Detta gäller även för Sverige.²

De två alternativen minskar statens intäkter. Framöver kommer det offentliga utgifterna vad gäller äldreomsorg att öka. Detta medför ett högre skattetryck om samma ersättningsnivåer och personaltäthet som idag ska gälla. Lägre skatter på arbete innebär att andra skatter kan behöva höjas eller att fler skattebaser än idag nyttjas. Sammantaget kan en bred skattereform bli nödvändig. Det är i detta sammanhang av betydelse att kommunalskatterna inte stiger som resultat av denna skattesänkning då arbetsutbudet och de offentliga intäkterna då skulle påverkas negativt.

INCITAMENTEN ATT LÄMNA ARBETSMARKNADEN KAN ÖKA

Syftet med skattesänkningarna är att göra det mer attraktivt att delta på arbetsmarknaden. Detta gäller främst för personer som inte kommit in på vare sig arbetsmarknaden eller i det inkomstbaserade socialförsäkringssystemet. Men de föreslagna skattesänkningarna minskar incitamentet att arbeta för personer som är berättigade till exempelvis sjukförsäkring eftersom nettoersättningsgraden stiger.³ En möjlighet för att undvika denna effekt är att sänka skatten på inkomst från socialförsäkringarna med det tänkta beloppet, 1700 respektive 1300 kronor, och skala det med individens aktuella ersättningsgrad så att samma nettoersättningsgrad bibehålls. Detta gäller främst för personer under 65 år som inte uppbär ålderspension.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Urban Hansson Brusewitz. Föredragande har varit Jonas Kolsrud.

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör

² Se Causa, O. (2008). Explaining differences in hours worked among OECD countries: An empirical analysis, och Bick, A., Fuchs-Schündeln, N., & Lagakos, D. (2018). How do hours worked vary with income? Cross-country evidence and implications. *American Economic Review*, 108(1), 170-99.

³ En skattesänkning på exempelvis 1700 kronor om året är större i relativa mått när den ges till en person med inkomst från socialförsäkringssystemet jämfört med samma skattesänkning på den lön som socialförsäkringsinkomsten baseras på.